

Pr Heidy Purga
Kultuuriministeerium
Suur-Karja 23
15076 Tallinn
e-post: min@kul.ee

03.06.2026 nr 1-12/HV/14444

Eesti arheoloogia rahvuskollektsiooni kriisivalmiduse tagamine

Lugupeetud minister Purga

[Eesti arheoloogia rahvuskollektsiooni](#) moodustab aegade vältel maapõuest päevavalgele toodud aine-
line minevikupärand. [Muinsuskaitseaduse](#) paragrahvi 24 lõike 4 kohaselt kuuluvad arheoloogi-
lised leiud riigile. Valdav osa Eesti arheoloogia rahvuskollektsioonist asub kahe avalik-õigusliku üli-
kooli – Tallinna Ülikooli ja Tartu Ülikooli valduses. Viimased tagavad riiklike vahendite toel kogude
säilimise, jooksva hoolduse ning nende kasutatavuse teaduslikuks uurimistööks ja minevikupärandi
tutvustamiseks.

Pingestunud rahvusvaheline olukord on tõstatanud küsimuse Eesti arheoloogia rahvuskollektsiooni
säilimisest võimalikus kriisi- ja sõjaolukorras, kus nii Tallinn kui Tartu võivad suure tõenäolisusega
jääda rünnaku alla. Küsimust on arutatud ka Muinsuskaitseameti arheoloogiapärandi eksperdinõu-
kogus. Reaalne olukord on selline, et ei Tallinna ega Tartu Ülikooli hoidlad ei ole vastavuses 2026.
aastast kriisiolukordade varjenditele kehtima hakkavate riiklike nõuetega.

Esmased ja ülevaatlilikud juhised kultuuripärandi säilitamiseks kriisiolukorras annab UNESCO juures
tegutseva [Kultuuriväärtuste Säilitamise ja Restaureerimise Rahvusvahelise Keskus \(ICCROM\) poolt
2017. aastal koostatud vastavateemaline käsiraamat](#), mille kohaselt peavad säilitusasutused ohusi-
tuatsioonis olema valmis kultuuriväärtuste evakueerimiseks. Õigeaegselt tuleb varundada pakkema-
terjalid, sõlmida püsivad ja riiklikul tasemel läbi arutatud kokkulepped transpordifirmadega, kes suu-
rema evakuatsiooni tingimustes abi osutaksid. Vaja on kindlaks määrata turvalised kohad, kuhu ese-
meid viia ja sõlmida kogude hoiustamiseks vastavad eelkokkulepped.

Ülikoolid on asunud koostama oma kriisiplaane, millest arheoloogiakogude kriisivalmiduse taga-
mine on üks osa. Soovime vastavad plaanid koostada tihedas koostöös Kultuuriministeeriumi kui
Eesti arheoloogia rahvuskollektsiooni omaniku esindaja ja arheoloogiamälestiste kaitset korraldava
asutusega ning eri osapoolte rollid selles küsimuses läbi arutada. Palun Teil nimetada enda esindaja,
kellega ülikoolid saavad koostööd teha arheoloogiakogude haldamist ja nende kriisiks ettevalmista-
mise korraldamist puudutavates küsimustes.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Prof Tiina Pajuste
Tallinna Ülikooli teadusprorektor

(allkirjastatud digitaalselt)
Prof Anti Selart
Tartu Ülikooli humanitaarvaldkonna dekaan

Koopia: Haridus- ja Teadusministeerium
Muinsuskaitseamet